

Hallintovaliokunta

K2024-05

1(2)

hav@eduskunta.fi

15.2.2024

Lausuntopyyntönnö: HE 107/2023 vp, 8.2.2024

HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS TULLIN RIKOSTORJUNTALAIN 3 LUVUN MUUTTAMISESTA

Hallintovaliokunta on pyytänyt Suomen Asianajajaliittoa (jäljempänä "Asianajajaliitto") lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun muuttamisesta.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, salaista tiedonhankintaa koskevia säännöksiä on Tullin rikostorjuntalain salaista tiedonhankintaa koskevan 3 luvun lisäksi Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 3 luvussa, poliisilain 5 luvussa sekä pakkokeinolain 10 luvussa. Edellä mainittuja säännöksiä on vastikään muutettu ja yhtenäistetty. Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva lainsäädäntö on yhdenmukaista. Näin ollen Asianajajaliitto kannattaa Tullin rikostorjuntalain 3 luvun säännöksiä ehdotetun mukaisesti siten, että Tullin rikostorjuntalain muutokset rinnastuvat sisällöltään edellä mainittujen lakien salaista tiedonhankintaa koskeviin säännöksiin.

Asianajajaliitto pitää kuitenkin yleisellä tasolla ongelmallisena lainvalvonta- ja turvallisuusviranomaisten jatkuvasti kasvavaa toimivaltuuksien lisäämistä. Asianajajaliitto pyytääkin hallintovaliokuntaa kiinnittämään huomiota kyseiseen asiaan sekä erityisesti suhteellisuus- ja tarpeellisuusvaatimusten määrittelyyn ja viittaa tältä osin myös siihen, mitä oikeusministeriö on aikaisemmassa lausunnossaan tuonut esiin. Asianajajaliitto pitää niin ikään perusteltuna aikaisempaan ehdotukseen tehtyjä muutoksia, joihin viitataan ehdotuksen sivuilla 17 ja 19 (3:6.6 ja 21.2 § muutokset).

Asianajajaliitto toistaa oikeusministeriölle toimitetussa lausunnossa esiin tuomansa ongelman siitä, ettei salaisten pakkokeinojen käytön kohteena olevalla henkilöllä ole Tullin rikostorjuntalaissa, sen ehdotetuissa muutoksissa tai muuallakaan, salaisia pakkokeinoja koskevassa lainsäädännössä oikeutta saattaa käytettyjen pakkokeinojen laillisuutta jälkikäteen tuomioistuimen tutkittavaksi. Tämä heikentää olennaisesti salaisten pakkokeinojen käytön kohteena olevan henkilön oikeusturvaa. Lisäksi vuosittaista kertomusta lukuun ottamatta pakkokeinojen käytön valvonta on uskottu pakkokeinoja käyttävälle viranomaiselle itselleen, jota Asianajajaliitto ei pidä tässä yhteydessä riittävänä.

Asianajajaliitto kehottaa tässäkin yhteydessä vakavasti harkitsemaan tehokkaan jälkivalvonnan keinoja kansalaisten perusoikeuksien ja viranomaistoiminnan luottamuksen turvaamiseksi. Asianajajaliitto huomauttaa, ettei rikostorjunnan varjolla tule myöskään pyrkiä supistamaan kansalaisten perusoikeuksien nykytilaa.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2024

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Pekka Ylikoski, Vantaa

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.